

nominał	2 zł
metal	stop CuAl5Zn5Sn1
stempel	zwykły
średnica	27,00 mm
masa	8,15 g
wielkość emisji (nakład)	750.000 szt.

Awers: Wizerunek orła ustalony dla godła Rzeczypospolitej Polskiej. Pod orłem oznaczenie roku emisji: 2002, poniżej napis: Zł 2 ZŁ. Po bokach łap orła wizerunki flagi państwowej. U góry półkolem napis: RZECZPOSPOLITA POLSKA. Pod lewą łapą orła znak mennicy: $\frac{m}{w}$.

Rewers: Wizerunki dwóch pływających żółwi błotnych. Z lewej i z prawej strony stylizowane rośliny. U góry półkolem napis: ŻÓŁW BŁOTNY - Emys orbicularis.

Na boku ośmiokrotnie powtórzony napis: NBP, co drugi odwrócony o 180 stopni, rozdzielony gwiazdkami.

Projektant awersu: *Ewa Tyc-Karpińska*
Projektant rewersu: *Andrzej Nowakowski*

Monety zostały wyprodukowane w Mennicy Państwowej SA w Warszawie.

Skład i druk: Drukarnia NBP

Monety kolekcjonerskie

W dniu 6 lutego 2002 r. Narodowy Bank Polski wprowadza do obiegu monety kolekcjonerskie z serii „Zwierzęta świata”. Są to monety, przedstawiające żółwia błotnego, o nominałach:

- 20 zł - wykonana stemplem lustrzanym w srebrze,
- 2 zł - wykonana stemplem zwykłym w stopie CuAl5Zn5Sn1, tzw. Nordic Gold.

Celem serii jest zaprezentowanie powszechnie znanych gatunków zwierząt zagrożonych przez rozwijającą się cywilizację.

Żółw błotny jest jedynym gatunkiem żółwia występującym w Polsce. Jest to równocześnie jedno z najrzadszych zwierząt w naszym kraju. Gatunek ten występuje w większości Europy z wyjątkiem jej północnej części

(Skandynawii i obszarów na północny zachód od zatoki Ryskiej) i Wielkiej Brytanii. Poza Europą żyje w zachodniej Azji i w północno-zachodniej Afryce. Należy do rodziny żółwi błotnych (*Emydidae*).

Żółw błotny jest gatunkiem głównie nizinnym. Niekiedy zamieszkuje także wyżyny i góry, do wysokości 800 m n.p.m. Można go spotkać w stojących zbiornikach wodnych obficie zarośniętych szuwarem oraz w wolno płynących ciekach wodnych. Jedynie na Krymie występuje w górskich rzekach o rwącym nurcie. W trakcie wędrówek od jednego zbiornika do drugiego bywa spotykany z dala (do 4 km) od wody. W Polsce największa populacja żółwia błotnego występuje na Pojezierzu Łęczycko-Włódawskim. Jest to jednocześnie najliczniejsze stanowisko tego żółwia w Europie Środkowej. Poza tym żółw błotny

Żółw błotny
– *Zwierzęta Świata* –

występuje w naszym kraju nielicznie, w kilkunastu odizolowanych od siebie stanowiskach. Ich dokładna lokalizacja nie jest podawana do wiadomości publicznej w obawie przed wyłapaniem żółwi.

Pancerz dojrzałych osobników zwykle osiąga długość do 20 cm. Górna część pancerza żółwia błotnego ma kolor czarny, czarniawy lub brązowawy (często oliwkowo-brązowy). Na tym tle widoczne są najczęściej cienkie, krótsze i dłuższe żółtawe kreski, rozchodzące się promieniście z jednego miejsca na każdej tarczy. Spodnia część pancerza samców jest zwykle czarna, u samic zaś brązowa, żółtawa lub ciemna z jasnymi plamkami. Jasne plamki widoczne są także na głowie, kończynach i ogonie u obu płci. Ogon mierzy około 1/3 długości górnego pancerza. Dzięki swojemu ubarwieniu żółw idealnie stapia się z otoczeniem - ciemną wodą i fragmentami roślin.

Żółw błotny to gatunek ziemno-wodny: większą część życia spędza w wodzie, wychodząc na ląd głównie po to, aby się wygrzewać, wędrować do innego zbiornika i - w przypadku samic - złożyć jaja. Wykazuje terytorializm, przy czym ważną rolę na terytorium danego osobnika odgrywa miejsce do wygrzewania się na słońcu.

Żółw błotny jest gatunkiem drapieżnym. Zjada dżdżownice, wodne owady i ich larwy, ślimaki, ryby, traszki i żaby.

Wobec siebie samce żółwi błotnych są bardzo agresywne, natomiast wobec ludzi żółwie są bardzo płochliwe.

Gody żółwia błotnego w Polsce przypadają na przełom kwietnia i maja.

Żółw błotny zapada w sen zimowy na dnie zbiornika wodnego, schowany w pancerzu. W Europie Środkowej sen tego gatunku przypada na okres od października do marca - początku kwietnia.

W Polsce żółw błotny występował kiedyś dość pospolicie. Jeszcze w latach dwudziestych ubiegłego wieku można go było obserwować w warszawskim Ogrodzie Saskim. Całkowitą ochroną prawną w naszym kraju został objęty w 1935 r. Niestety, mimo to obszar jego występowania systematycznie malał. Największym zagrożeniem dla tego żółwia jest niszczenie jego naturalnych siedlisk: osuszanie terenów podmokłych, regulacja małych rzek oraz zalesianie i przeznaczanie pod uprawy okolic zbiorników wodnych, przez co żółwie tracą odpowiednie miejsca, w których mogłyby składać jaja. Poza tym jaja żółwi i młode osobniki są zjadane przez ptaki krukowate i inne drapieżniki (np. lisy, psy, jenoty). Czasami żółwie giną w czasie sezonowych wędrówek pod kołami przejeżdżających samochodów. Zdarza się też, że nieodpowiedzialni ludzie zabierają je do domów, gdzie giną z powodu złej pielęgnacji i braku właściwego pożywienia.

Aktywna ochrona żółwia błotnego prowadzona jest przez organizacje pozarządowe od lat 80-tych ubiegłego wieku. Obecnie istnieje jeden ogólnopolski program ochrony, mający za zadanie zmniejszenie śmiertelności najmłodszych żółwi. Równie ważnym zadaniem jest objęcie szczególną ochroną miejsc, gdzie żółwie błotne jeszcze występują.

Joanna i Tomasz Mazgajscy
Muzeum i Instytut Zoologii PAN, Warszawa

Wszystkie monety kolekcjonerskie są prawnym środkiem płatniczym w Polsce.

nominał	20 zł
metal	925/1000 Ag
stempel	lustrzany
średnica	38,61 mm
masa	28,28 g
wielkość emisji (nakład)	35.000 szt.

Awers: Wizerunek orła ustalony dla godła Rzeczypospolitej Polskiej. Pod orłem oznaczenie roku emisji: 2002, poniżej napis: ZŁ 20 ZŁ. Po bokach łap orła wizerunki flagi państwowej. U góry półkolem napis: RZECZOSPOLITA POLSKA. Pod lewą łapą orła znak mennicy: $\frac{m}{w}$.

Rewers: Wizerunki dwóch pływających żółwi błotnych. Z lewej i z prawej strony stylizowane rośliny. U góry półkolem napis: ŻÓŁW BŁOTNY - Emys orbicularis.

Projektant awersu: *Ewa Tyc-Karpińska*
Projektant rewersu: *Andrzej Nowakowski*